

Datum: 2025-12-30
Dnr: MHN-2025-1135-012
Version: 1.1

Behovsutredning 2026 – 2028

Infoga en bild genom att välja **Bild på startsida**
på fliken **Österåkers kommun**

Innehåll

1.	Inledning.....	3
2.	Behovsutredning 2026–2028	3
3.	Beskrivning av tillsynsuppdraget.....	4
3.1	Tillsynsansvaret.....	4
3.2	Styrande dokument	4
3.2.1	Lagstiftning.....	5
3.2.2	Nationella dokument och mål	5
3.3	Samverkan.....	6
4.	Resurser.....	6
4.1	Underlag för resursberäkning	6
4.2	Miljö- och hälsoskyddsnämndens resurser	7
4.2.1	Hur många timmar omfattar en årsarbetskraft?.....	7
4.2.2	Tillgängliga resurser	8
4.2.3	Kompetens och kompetensutveckling.....	8
5.	Behovsutredningens olika delar.....	9
5.1	Tillsynsområden	9
5.2	Styrd tillsyn.....	10
5.3	Händelsestyrd tillsyn	11
5.4	Behovsprioriterad tillsyn	12
5.5	Skattefinansierad tillsyn och verksamhet.....	13
6.	Behov	15
6.1	Skillnad mellan behov och resurser	17

I. Inledning

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos varje operativ tillsynsmyndighet finnas en utredning om det operativa tillsynsbehovet för myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Med operativ tillsyn menas tillsyn som är direkt riktad mot en verksamhetsutövare. Utredningen ska avse tre år och ses över minst en gång varje år. Syftet med behovsutredning är att visa vilket behov av resurser som behövs för att uppfylla Miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvar för myndighetsarbetet med tillsyn enligt miljöbalken. Enligt livsmedelsverkets föreskrift om offentlig kontroll av livsmedel ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska omfatta en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för.

För varje verksamhetsår ska tillsynsmyndigheten upprätta en samlad tillsynsplan som ska grundas på registret av tillsynsobjekt samt utredningen om tillsynsbehovet. För övriga delar av Miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområde saknas krav på behovsutredning och tillsynsplaner i lagstiftningen. För att ge en tydlig översikt för hela nämndens verksamhet finns ett behov att alla områden omfattas av behovsutredningen.

Tillsynsplanerna för respektive område redovisas i ”Tillsynsplan för miljö- och hälsoskyddsområdet 2026”, ”Plan för livsmedelskontrollen år 2026”, ”Plan för kontroll av animaliska biprodukter 2026”, ”Tillsynsplan för serveringstillstånd år 2026” och ”Tillsynsplan för tobak och liknande produkter, folköl, receptfria läkemedel och tobaksfria nikotinprodukter år 2026”.

Tillsynsmyndigheten ska årligen följa upp och utvärdera tillsynsverksamheten. Detta sker genom den verksamhetsberättelse som Miljö- och hälsoskyddsnämnden tar fram varje del- och helår.

Tillsynsmyndigheten ska föra ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. Ett sådant register över samtliga tillsynsobjekt finns i det verksamhets- och ärendehanteringsprogram (EDP Vision) som används på miljö- och hälsoskyddsavdelningen.

2. Behovsutredning 2026–2028

Förutom tillsyn och kontroll ingår i nämndens arbetsuppgifter att medarbetarna arbetar med service och rådgivning till allmänhet och företag, deltar i näringslivsmöten, svarar på remisser, ingår i arbete med detaljplaner och annan övergripande och styrande planering på förvaltningen. Nämnden har också ansvar och skyldighet för rapportering till nationella och regionala myndigheter och ingår i samverkan inom bland annat Miljösamverkan Stockholms län med flera. För att upprätthålla att medarbetarna har tillräcklig kompetens krävs att tid finns för kompetensutveckling i tillräcklig omfattning både genom inläsning och utbildning. Tid måste även avsättas för framtagande

av taxor, verksamhets- och tillsynsplaner och för att arbeta med verksamhetsutveckling.

Kommunfullmäktige har beslutat att ge Miljö- och hälsoskyddsnämnden en politisk förstärkning, avseenden att ”Motverka brottslighet inom miljö- och hälsoskyddsområdet under 2025 - 2027”. Förstärkningen innebär att miljö- och hälsoskyddsavdelningen kan lägga mer resurser på att motverka brottslighet inom nämndens verksamhetsområde. Förstärkningen möjliggör kompetensutveckling av inspektörerna för att kunna identifiera brottslighet och fusk i den ordinarie tillsynen, möjlighet att öka samverkan och antalet tillsynstillfällen som genomförs tillsammans med polis och för att öka antalet riktade tillsynstillfällen där det finns misstanke om brott.

3. Beskrivning av tillsynsuppdraget

3.1 Tillsynsansvaret

Tillsynen är en del i strävan att uppnå Sveriges nationella miljökvalitetsmål och de folkhälsopolitiska målen. Tillsynen ska ha en tydlig koppling till de globala målen i Agenda 2030, de nationella och regionala miljömålen samt den nationella kontrollplanen (NKP) inom livsmedelskedjan. Tillsynen ska även leda till nämndens mål och att lokala miljömål uppfylls.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är en tillsyns- och kontrollmyndighet vars uppdrag är att på eget initiativ eller efter klagomål och tips i nödvändig utsträckning kontrollera att regler och myndigheternas och domstolarnas beslut efterlevs samt vidta de åtgärder som behövs för att verksamhetsutövare ska följa reglerna. Miljö- och hälsoskyddsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har också att fullgöra de övriga uppgifter som enligt annan lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska vidare följa utvecklingen inom kommunen i miljö- och hälsoskyddshänseende och andra frågor inom nämndens ansvarsområde och utarbeta de förslag till åtgärder och handlingsplaner som kan krävas av kommunen samt svara för provtagning som ålagts kommunen med anledning av miljökvalitetsnormer samt medverka i framtagandet av avfallsplan och annan reglering av avfallsverksamheten i kommunen.

3.2 Styrande dokument

Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet styrs till övervägande del av lagstiftning, nationella mål och prioriteringar, Österåkers kommuns övergripande mål, nämndens mål, Österåkers kommuns miljömål samt Österåkers kommuns styrande planer och prioriteringar. Kommunens övergripande mål beskrivs i ”Verksamhetsplan 2026–2028, budget 2026”, Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål och strategiska nyckeltal i ”Miljö- och

hälsoskyddsnämndens verksamhetsplan 2026–2028, budget 2026” och kommunens miljömål i ”Miljö- och klimatprogram 2030”.

3.2.1 Lagstiftning

De lagar som främst styr Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete är: miljöbalken, livsmedelslagen, smittskyddslagen, strålskyddslagen, lag och foder och animaliska biprodukter, lagen om sprängämnesprekursorer, lag om handel med vissa receptfria läkemedel, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter, alkohollagen, Europaparlamentets och rådets (EU) förordning 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter samt lag om åtgärder mot förorening från fartyg.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete måste även förhålla sig till bland annat kommunallagen, förvaltningslagen, viteslagen, offentlighets- och sekretesslagen och dataskyddsförordningen GDPR (The General Data Protection Regulation).

3.2.2 Nationella dokument och mål

Riksdagen har fastställt nationella miljökvalitetsmål. Målen ska vara styrande och vägledande för miljöarbetet i Sverige och vara uppnådda inom en generation. De ska också vara vägledande för hur de allmänna bestämmelserna i miljöbalken ska tolkas.

De globala målen för hållbar utveckling inom Agenda 2030 antogs 2015.

Sedan 2021 finns en nationell strategi för miljöbalkstillsynen. Strategin är framtagen av Naturvårdsverket tillsammans med övriga centrala tillsynsvägledande myndigheter. Syftet med strategin är att skapa en mer enhetlig och effektiv tillsyn. Den nationella tillsynsstrategin gäller i fyraårsperioder och omfattar perioden 2026–2029. Utgångspunkten är att strategins fokusområden ligger fast under hela fyraårsperioden och att översyn handlar om eventuella mindre justeringar av preciseringarna. Enligt miljötillsynsförordningen ska det framgå hur tillsynsmyndigheterna har tagit hänsyn till den nationella strategin för miljöbalkstillsynen i den tillsynsplan som årligen ska tas fram. Den nationella strategin för miljöbalkstillsynen redovisas i ”Tillsynsplan för miljö- och hälsoskyddsområdet, år 2026”.

För livsmedelskontrollen finns en nationell kontrollplan (NKP). NKP är gemensam för alla kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan. Den möjliggör en likvärdig kontroll, med gemensamma mål och prioriteringar i hela landet, med riktlinjer för kvalitetssäkring och utveckling. De gemensamma målen för livsmedelskontrollen redovisas i ”Kontrollplan 2026–2029”. NKP innehåller även operativa mål och aktiviteter för växtskyddsmedel och redovisas i ”Tillsynsplan för miljö- och hälsoskyddsområdet, år 2026”. NKP innehåller även operativa mål och aktiviteter för animaliska biprodukter och redovisas i ”Plan för kontroll av animaliska biprodukter 2026”.

3.3 Samverkan

För att kunna utföra uppgifterna så effektivt som möjligt kan samverkan med andra vara ett medel. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ingår i Miljösamverkan Stockholms läns (MSL) olika projekt och seminarier inom miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll samt nationella projekt och samverkan anordnade av vägledande myndigheter. Samverkan sker även inom alkoholområde främst beträffande utbildning i ansvarsfull alkoholservering. Samverkan beskrivs mer ingående i respektive områdes tillsynsplan. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ingår även i Miljösamverkan Stockholms läns (MSL) rapportering av nyckeltal. Nyckeltalssamverkans syfte är att arbeta med nyckeltal som kan ligga till grund för en effektivisering och kvalitetshöjning av myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskyddsnämndernas områden i kommunerna. Samverkan sker nationellt även inom ramen för Sveriges Kommuner och Regioners (SKR:s) samverkan angående taxor och verksamhetsutveckling.

4. Resurser

4.1 Underlag för resursberäkning

SKR har tagit fram en handledning för att underlätta för miljö- och hälsoskyddsnämnderna vid beräkningar av behov och tillgång till resurser, ”Handledning till underlag för att beräkna handläggningskostnad per timme”. Efter att ha räknat bort tid för frånvaro (sjukfrånvaro, vård av barn och semester) får man fram den totala arbetstiden. Därefter räknar SKR med en schablon för handläggningstid på 60% av den totala arbetstiden. I handläggningstiden ingår all den handläggning som en handläggare i genomsnitt utför, oavsett om tiden betalas via taxeuttag eller skattemedel. SKR poängterar att det är viktigt att kommunen tar ställning till om schablonen stämmer. Detta är en fråga som lyfts och utreds under resursberäkning.

De resterande 40% av den totala arbetstiden är tid för övrigt arbete. Övrigt arbete avser både avdelnings- och förvaltningsgemensamt arbete och sådant övergripande arbete som behövs för att handläggningen ska kunna genomföras på ett effektivt sätt. Det övergripande arbetet som behövs för handläggningen omfattar till exempel samverkan, interna ärendemöten, kvalitets- och rutinarbete, allmän service och rådgivning, utbildningar, arbete under och inför nämnd, registerhantering och annat administrativt arbete.

4.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens resurser

Två delar har analyserats när det gäller tillgången till resurser:

- Hur många timmar finns till förfogande hos en årsarbetskraft?
- Hur fördelas timmarna för en årsarbetskraft mellan handläggningstid för tillsyn, kontroll och övergripande arbete som krävs för handläggningen samt hur mycket tid som krävs för annat övrigt arbete så som avdelnings- och förvaltningsgemensamt arbete.

4.2.1 Hur många timmar omfattar en årsarbetskraft?

Österåkers kommun har 40 timmars arbetsvecka vilket innebär att en årsarbetskraft omfattar 2000 timmar, inklusive semester.

Anställda som fyllt 40 år har 31 semesterdagar och anställda som fyllt 50 år har 32 semesterdagar. Anställda har dessutom möjlighet att 'semesterväxla', en växling av semesterdagstillägget till extra lediga dagar. Därmed räknas semester att omfatta i genomsnitt 5,5 veckor x 40 h per anställd, det vill säga 220 h/person/år. Nämnden räknar schablonmässigt med 1600 timmar arbetstid per årsarbetare exklusive semester och annan frånvaro.

För Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet fördelar sig arbetstiden för en arbetskraft enligt nedanstående tabell. Behovsutredningen har visat att nämndens fördelning av tid stämmer överens med SKR:s schablon.

	Timmar	Kommentar
En årsarbetskraft i timmar	2000	
Semester, sjukfrånvaro, VAB och annan frånvaro	400	Uppskattad tid enligt schablon.
Total arbetstid	1600	Totalt arbetad tid.
Avdelnings- och förvaltningsgemensamt arbete	304	Interna möten, lön- och medarbetarsamtal, verksamhetsplanering, miljömålsarbete, krisberedskap och riskskyddsarbete, samt möten och samverkan inom Samhällbyggnadsförvaltningen. Motsvarar 19 % av totalt arbetad tid.
Övergripande arbete som krävs för handläggningen	336	Samverkan, interna ärendemöten, kvalitets- och rutinarbete, information och rådgivning, utbildningar, arbete under och inför nämnd, registerhantering och annat administrativt arbete. Motsvarar 21 % av totalt arbetad tid.
Tillgänglig tid för tillsyn och kontroll	960	Tillgänglig tid för tillsyn och kontroll, så kallad handläggningstid enligt SKR:s schablon. Motsvarar 60 % av totalt arbetad tid.

Från och med 2025 har det avdelnings- och förvaltningsgemensamma samt övergripande arbetet ökat något något till följd av en ökning av tiden för kris- och riskskyddsarbete, förebyggande arbete med anledning av att Österåkers kommun ingår i planeringszonen runt Forsmarks kärnkraftverk samt samverkan och annat övergripande arbete som krävs för handläggningen inom det brottsförebyggande arbetet som beskrivs i avsnitt 2. Ökningen förväntas kvarstå under de närmaste åren.

Tillsyn och kontroll omfattar även tid för diarieföring, fakturering, registerhållning och liknande ingår i behovet.

Tillsyn sker genom:

- Utföra inspektioner på verksamheter
- Handlägga inkomna rapporter och analysprogram (bland annat miljö- och årsrapporter)
- Handlägga kontrollrapporter och andra ärenden gällande köldmedier
- Genomgång av verksamheters egenkontrollprogram

4.2.2 Tillgängliga resurser

Behovsutredningen baseras på en schablonmässig beräkning av total arbetstid per person på 1600 timmar per person. Under 2026 finns 22 144 timmar tillgänglig tid för tillsyn och kontroll. Tillgängliga personella resurser är ca 14 årsarbetare fördelat på 17 medarbetare inom tillsyn och kontroll. Total tillgänglig tid inklusive nämndsekreterare och samordning uppgår till 23 104 timmar. Räknar man även med chef, registrator och controller är den totala tillgängliga tiden 26 624 timmar eller knappt 17 årsarbetare fördelat på 20 personer.

4.2.3 Kompetens och kompetensutveckling

För att uppfylla Miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvar för myndighetsarbetet finns ett behov av kontinuerlig kompetensutveckling. Tid för detta ingår i redovisat behov av tid för övergripande arbete som krävs för handläggningen. Behovet av utbildning är stort med anledning av nyheter inom de flesta tillsynsområdena samt det brottsförebyggande arbetet som även det berör samtliga tillsynsområden.

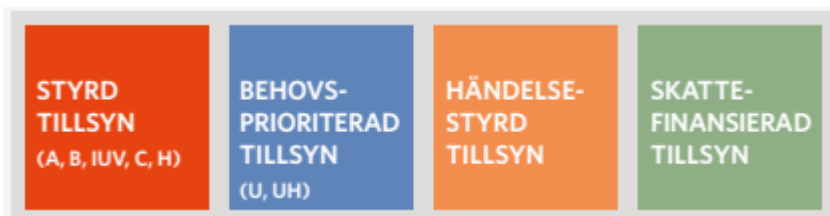
5. Behovsutredningens olika delar

5.1 Tillsynsområden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsansvar har delats i 12 tillsynsområden enligt följande:

1. Miljöfarlig verksamhet
2. Förorenade områden
3. Vattenverksamhet
4. Små avlopp
5. Kemiska produkter och marknadskontroll
6. Avfall
7. Miljökvalitetsnormer (MKN), vatten och natur (naturresevat)
8. Hälsoskydd (inklusive enskilt dricksvatten och strålskyddslagen)
9. Försäljningstillsyn (Tobak, tobaksfria nikotinprodukter, elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare, folköl och receptfria läkemedel)
10. Alkohol
11. Livsmedel (inklusive dricksvatten)
12. Fysisk planering
13. Avdelnings- och förvaltningsgemensamt arbete
14. Övergripande arbete som krävs för handläggningen

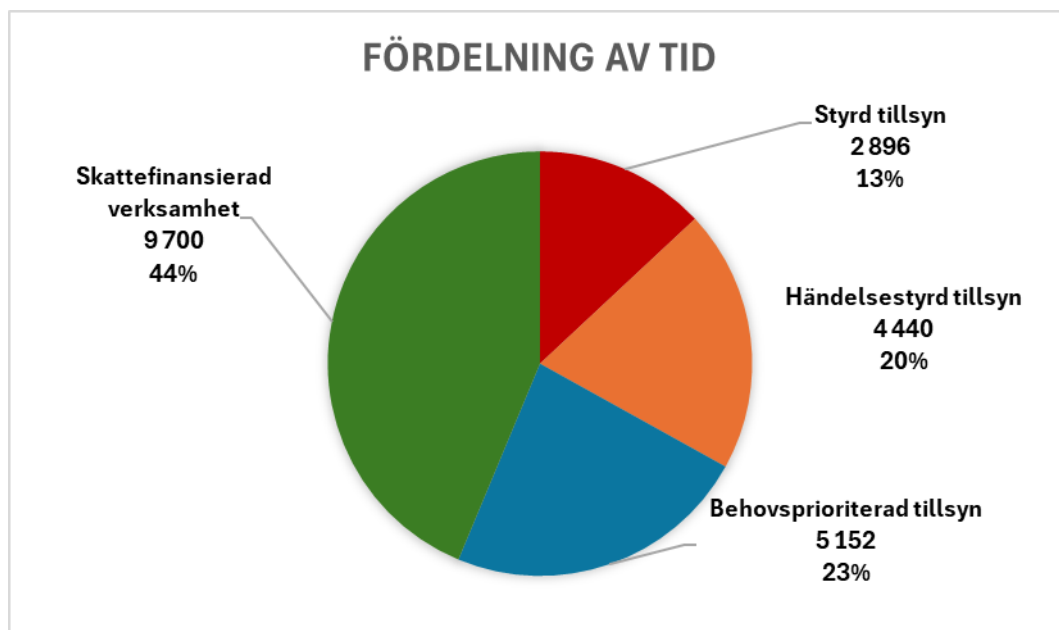
Behovsutredningen utgår från SKR:s modell för behovsutredningar. Tillsynsbehovet har delats upp i fyra olika delar som tillsammans redovisar behovet:

Styrd och händelsestyrd tillsyn har högst prioritet. Behovsprioriterad tillsyn ingår i tillsyn- och kontrolluppdraget men prioriteras utifrån aktualitet och behov under behovsutredningens period. Skattefinansierad tillsyn omfattar även tillsyn inom övriga områden men sådan tillsyn som inte är möjlig att finansiera med avgifter till exempel kontrollköp, tillsyn av rökfria miljöer, remisser och överklagade ärenden.

Mer information kring hur SKR:s modell för tillsynsbehovsutredningar är uppbyggd och hur bedömningar kan göras finns i SKR:s skrift: Kommunala behovsutredningar - en skrift om tillsynsbehov för miljötillsyn och livsmedelskontroll (ISBN-nummer 978-91-7585-600-1).

Under 2026 fördelar sig tillsynsbehovet inom Miljö- och hälsoskyddsnämndens område enligt bilden nedan.

Figur 1: Behovet av tillsyn under år 2026 fördelat på olika delar enligt SKR:s benämningar.

5.2 Styrd tillsyn

Styrd tillsyn är att jämföra med ett grunduppdrag från staten där kommunen har mindre möjlighet att påverka. Hit hör tillsynsarbete på verksamheter med störst behov och krav, det vill säga tillståndspliktiga verksamheter, så kallade A-, B- och industriutsläppsverksamheter (IED) samt anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (C) och anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter (AH). Tillsynsobjekten betalar fast årlig tillsynsavgift och ska ha regelbunden tillsyn.

Behoven av tid för styrd tillsyn fördelat på de olika tillsynsområdena framgår av tabellen och diagrammet nedan

Styrd tillsyn per område	Behov i timmar 2026	Behov i timmar 2027	Behov i timmar 2028
Miljöfarlig verksamhet 9 kap, 12 kap	515	532	532
Kemiska produkter och marknadskontroll 14 kap	55	55	45
Hälsoskydd 9 kap	670	485	500
Försäljningstillsyn (Tobak, folköl, e-cigg och läkemedel)	239	239	239
Alkohol	590	590	590
Livsmedel	827	846	864
Totalsumma	2 896	2 747	2 770

Tabell 1: Behoven av tid för styrd tillsyn inom olika tillsynsområden. För de tillsynsområden som inte ingår i tabellen saknas styrd tillsyn.

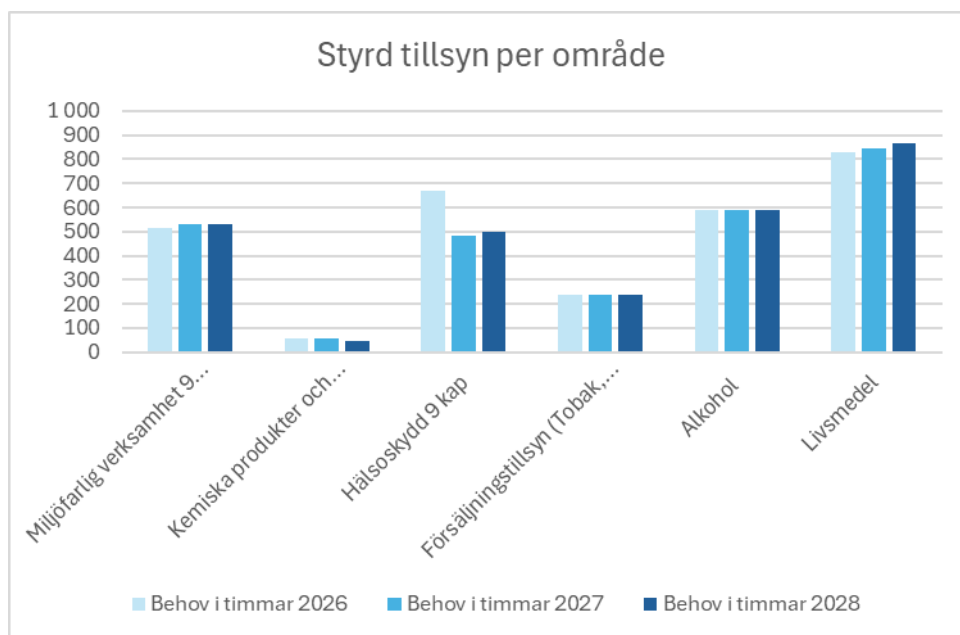

Diagram 1: Behoven av tid för styrd tillsyn inom olika tillsynsområden. För de tillsynsområden som inte ingår i diagrammet saknas styrd tillsyn.

5.3 Händelsestyrd tillsyn

Händelsestyrd tillsyn omfattar inkommande ärenden som till exempel anmälningar, ansökningar, klagomål, remisser som inte kan påverkas. Det är ett löpande arbete som tillsynsmyndigheten ständigt utför i enlighet med lagar och bestämmelser utan att det tar resurser från annan tillsyn. Tillsynen debiteras i efterhand genom fasta avgifter eller timavgift.

Behoven av tid för händelsestyrd tillsyn fördelat på de olika tillsynsområdena framgår av tabellen och diagrammet nedan.

Händelsestyrd tillsyn per område	Behov i timmar 2026	Behov i timmar 2027	Behov i timmar 2028
Miljöfarlig verksamhet 9 kap, 12 kap	640	665	665
Förorenade områden MB 10 kap	90	90	90
Vattenverksamhet MB 11 kap	205	205	205
Små avlopp	1 135	1 135	1 135
Kemiska produkter och marknadskontroll 14 kap	165	170	180
Avfall 15 kap	205	205	255
Hälsoskydd 9 kap	515	515	515
Försäljningstillsyn (Tobak, folköl, e-cigg och läkemedel)	46	46	46
Alkohol	630	668	707
Livsmedel	809	804	809
Totalsumma	4 440	4 503	4 607

Tabell 2: Behoven av tid för händelsestyrd tillsyn inom olika tillsynsområden. För de tillsynsområden som inte ingår i tabellen saknas händelsestyrd tillsyn.

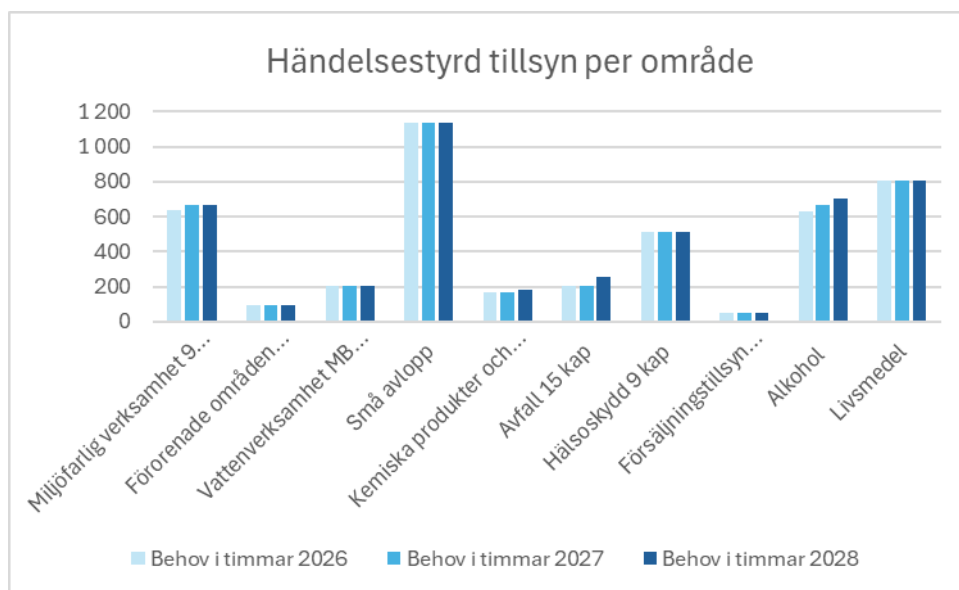

Diagram 2: Behoven av tid för händelsestyrd tillsyn inom olika tillsynsområden. För de tillsynsområden som inte ingår i diagrammet saknas händelsestyrd tillsyn.

5.4 Behovsprioriterad tillsyn

Behovsprioriterad tillsyn omfattar tillsyn på verksamheter som inte är anmälningspliktiga; miljöfarliga verksamheter (U) och hälsoskyddsverksamheter (UH). Tillsynen utförs oftast i projektform och genom tillsynskampanjer. Sådant arbete initieras lokalt, regionalt eller från centrala myndigheter, till exempel genom den nationella miljöbalksstrategin.

Genom att bedöma de olika branschernas tillsynsbehov, från högt till sporadiskt, får kommunen en uppfattning om hur ofta de olika branscherna behöver besökas (tillsynsfrekvens). Branschens risk för hälsa och miljö samt de lokala förutsättningarna används som utgångspunkt för att göra bedömningen.

De flesta verksamheter med behovsprioriterad tillsyn debiteras tillsynsavgift för faktiskt nedlagd tid efter genomförd tillsyn. Ett fåtal U- anläggningar har fast årlig tillsynsavgift, det är verksamheter som har ett regelbundet tillsynsbehov.

Behoven av tid för behovsprioriterad tillsyn fördelat på de olika tillsynsområdena framgår av tabellen och diagrammet nedan.

Behovsprioriterad tillsyn per område	Behov i timmar 2026	Behov i timmar 2027	Behov i timmar 2028
Miljöfarlig verksamhet 9 kap, 12 kap	1 453	1 648	1 370
Förorenade områden MB 10 kap	1 450	1 495	1 445
Vattenverksamhet MB 11 kap	70	150	210
Små avlopp	1 170	1 120	1 120
Kemiska produkter och marknadskontroll 14 kap	280	160	100
Avfall 15 kap	285	325	425
MKN, vatten och natur 5,7,8 kap	25	35	35
Hälsoskydd 9 kap	355	505	470
Livsmedel	64	64	64
Totalsumma	5 152	5 502	5 239

Tabell 3: Behoven av tid för behovsprioriterad tillsyn inom olika tillsynsområden. För de tillsynsområden som inte ingår i tabellen saknas behovsprioriterad tillsyn.

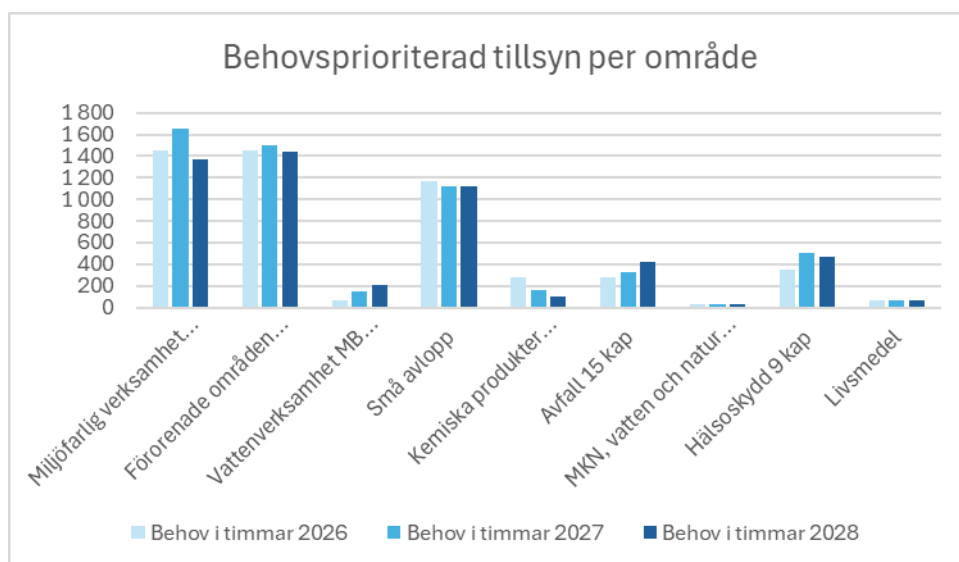

Diagram 3: Behoven av tid för behovsprioriterad tillsyn inom olika tillsynsområden. För de tillsynsområden som inte ingår i diagrammet saknas behovsprioriterad tillsyn.

5.5 Skattefinansierad tillsyn och verksamhet

Skattefinansierad tillsyn innefattar myndighetens skyldighet att lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde, i enlighet med förvaltningslagen. Hjälpen ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildas hjälp av behov och myndighetens verksamhet. Frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt. Varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts.

För att nämndens arbete ska fungera ändamålsenligt och effektivt krävs ett löpande övergripande arbete. Det övergripande arbetet bidrar till att tillsynen ska utföras effektivt, rättssäkert och enkelt.

Behoven av tid för skattefinansierat arbete fördelat på de olika tillsynsområdena framgår av tabellen nedan.

Skattefinansierad verksamhet utan avgiftsintäkter	Behov i timmar 2026	Behov i timmar 2027	Behov i timmar 2028
MKN, vatten och natur 5,7,8 kap	40	40	40
Hälsoskydd 9 kap	70	70	70
Försäljningstillsyn (Tobak, folköl, e-cigg och läkemedel)	260	260	260
Fysisk planering	50	50	50
Enhets- och förvaltningsgemensamt	4 310	4 310	4 310
Övergripande arbete (som krävs för handläggning)	4 730	4 730	4 750
Totalsumma	9 460	9 460	9 480
Totalsumma behovsutredning	22 188	22 451	22 336
Andel skattefinansiering utan avgiftsintäkter	43%	42%	42%

Tabell 4: Behoven av tid för skattefinansierat arbete inom olika tillsynsområden. För de tillsynsområden som inte ingår i tabellen saknas skattefinansierad tillsyn.

I det avdelnings- och förvaltningsgemensamma arbetet ingår bland annat tid för verksamhetsplanering, krisberedskap och riskskyddsarbete, avdelningsmöten samt möten och samverkan inom samhällbyggnadsförvaltningen.

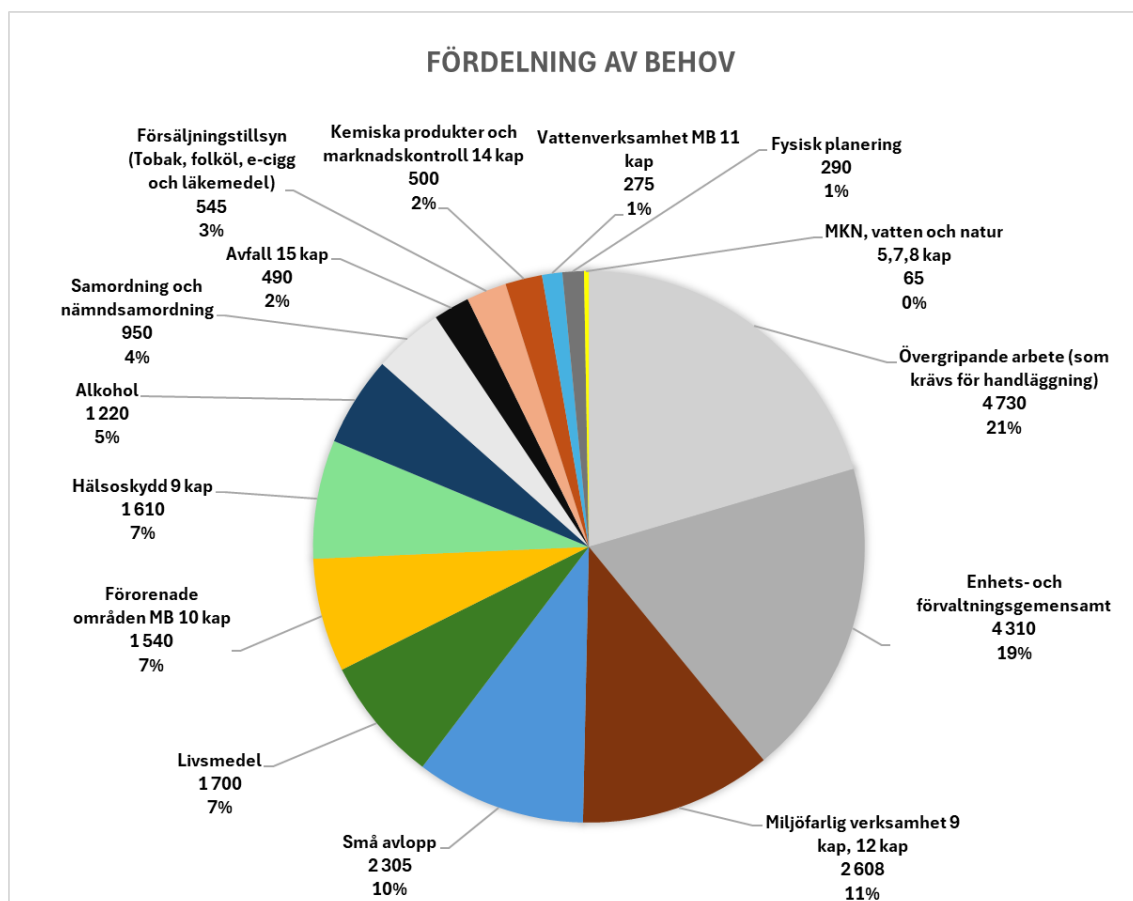
I det övergripande arbetet som krävs för handläggningen ingår bland annat tid för arbete med taxor, delegationsordning, digitalisering, webb, blanketter, rutiner, utbildning och kompetensutveckling inom samtliga tillsynsområdena, samverkan i regionen, myndighetsrapporteringar, remisser från andra myndigheter samt allmän service, utlämnande av allmän handling, rådgivning och registerhållning inom samtliga tillsynsområdena.

Österåkers kommun ingår i planeringszonen för Forsmarks kärnkraftverk som utgörs av området mellan cirka 25 och 100 kilometer från kärnkraftverket. För Miljö- och hälsoskyddsnämnden innebär det att nämnden ska ha beredskap för att kunna utföra strålningsmätningar i händelse av kärnteknisk olycka. Länsstyrelsen samordnar kommunerna i Stockholms län och tar fram vägledning. Arbetet består i att delta i samarbetsmöten regionalt och inom kommunen, ta fram en plan för strålningsmätning och delta i övningar.

Sedan 2025 avsätter nämnden extra resurser på brottsförebyggande arbete inom samtliga tillsynsområden. Det är resultatet av en politisk förstärkning av brottsförebyggande arbete inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Det innebär ett behov av tid för samverkan och utbildning med särskilt fokus på brottsförebyggande arbete, även om arbetet från om med 2026 kommer att i allt större omfattning utföras inom ramen för styrd och behovsprioriterad tillsyn genom extra fokus på de frågor som är relevanta för att upptäcka och förebygga brott.

6. Behov

Behovsutredningen visar det årliga behovet av resurser för åren 2026–2028. Behovsutredningen visar att det under 2026 finns ett behov på cirka 14 årsarbetskrafter. Behovet är fördelat inom olika tillsynsområden enligt diagrammet nedan.

Figur 2: Fördelning av behov under år 2026 redovisat som antal timmar och procentuell andel av det totala behovet.

Behovet av tillsyn är fördelat på olika typer av tillsyn så som styrd, händelsestyrd, behovsprioriterad och skattefinansierad tillsyn. Behovet inom de olika tillsynsområdena uppdelat på typ av tillsyn redovisas i tabellen nedan.

Behovsutredning	Behov i timmar 2026	Behov i timmar 2027	Behov i timmar 2028
Miljöfarlig verksamhet 9 kap, 12 kap	2 608	2 845	2 567
A Styrd tillsyn	515	532	532
B Händelsestyrd tillsyn	640	665	665
C Behovsprioriterad tillsyn	1 453	1 648	1 370
Förorenade områden MB 10 kap	1 540	1 585	1 535
B Händelsestyrd tillsyn	90	90	90
C Behovsprioriterad tillsyn	1 450	1 495	1 445
Vattenverksamhet MB 11 kap	275	355	415
B Händelsestyrd tillsyn	205	205	205
C Behovsprioriterad tillsyn	70	150	210
Små avlopp	2 305	2 255	2 255
B Händelsestyrd tillsyn	1 135	1 135	1 135
C Behovsprioriterad tillsyn	1 170	1 120	1 120
Kemiska produkter och marknadskontroll 14 kap	500	385	325
A Styrd tillsyn	55	55	45
B Händelsestyrd tillsyn	165	170	180
C Behovsprioriterad tillsyn	280	160	100
Avfall 15 kap	490	530	680
B Händelsestyrd tillsyn	205	205	255
C Behovsprioriterad tillsyn	285	325	425
MKN, vatten och natur 5, 7, 8 kap	65	75	75
C Behovsprioriterad tillsyn	25	35	35
E Skattefinansierad	40	40	40
Hälsoskydd 9 kap	1 610	1 575	1 555
A Styrd tillsyn	670	485	500
B Händelsestyrd tillsyn	515	515	515
C Behovsprioriterad tillsyn	355	505	470
E Skattefinansierad	70	70	70
Försäljningstillsyn (Tobak, folköl, e-cigg och läkemedel)	545	545	545
A Styrd tillsyn	239	239	239
B Händelsestyrd tillsyn	46	46	46
E Skattefinansierad	260	260	260
Alkohol	1 220	1 258	1 297
A Styrd tillsyn	590	590	590
B Händelsestyrd tillsyn	630	668	707
Livsmedel	1 700	1 713	1 737
A Styrd tillsyn	827	846	864
B Händelsestyrd tillsyn	809	804	809
C Behovsprioriterad tillsyn	64	64	64
Fysisk planering	290	290	290
D Interdebitering tillsyn	240	240	240
E Skattefinansierad	50	50	50
Enhets- och förvaltningsgemensamt	4 310	4 310	4 310
E Skattefinansierad	4 310	4 310	4 310
Övergripande arbete (som krävs för handläggning)	4 730	4 730	4 750
E Skattefinansierad	4 730	4 730	4 750
Totalsumma	22 188	22 451	22 336

Tabell 5: Tillsynsbehovet uppdelat på styrd tillsyn, händelsestyrd och behovsprioriterad tillsyn inom de olika tillsynsområdena.

Skillnaden i behovet mellan olika år kan bero på specifika tillsynsprojekt som tar olika mycket tid i anspråk och mer långsiktiga förändringar i tillsynsbehov. Den styrda och behovsprioriterade tillsynen kan även variera till följd av nationella mål, strategier och tillsynsprioriteringar.

Nedan beskrivs förändringar jämfört med tidigare år eller inom behovsperioden.

Under 2026 – 2027 kommer utökade resurser att läggas på brottsförebyggande arbete inom samtliga tillsynsområden till följd resultatet av den politiska förstärkningen av brottsförebyggande arbete inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Det brottsförebyggande arbetet ska ingå som en del i tillsyn och prövning men rutiner och arbetsmetoder som togs fram under 2025 kommer även fortsättningsvis att behöva förfinas och utvecklas.

Den styrda tillsynen har minskat något inför 2026. Det är främst till följd av den ändrade riskklassningsmodellen inom livsmedel som fullt ut gäller sedan 2025. Den nya riskklassningen innebär en beräknad kontrollfrekvens som i den flesta fallen innebär färre kontroller än tidigare, vilket leder detta till att de beräknade planerade kontrollerna över tid blir färre än med tidigare riskklassning. Resurser måste dock finnas för att hantera uppföljningar, klagomål, nytillkommande anläggningar och omklassningar av befintliga anläggningar. Omklassningar ska ske vid förändrad verksamhet eller ägare.

Det händelsestyrda behovet bedöms öka 2026 och framåt till följd av fler inkommande ärenden, klagomål, tips och brottsförebyggande samverkan. Utredningarna av klagomål och tips mm är i många fall omfattande och resurskrävande och någon minskning förväntas inte kommande år. Ökade krav vid handläggning av anmälningar av miljöfarlig verksamhet innebär också att mer tid behöver tillsättas för den händelsestyrda tillsynen.

Den behovsprioriterade tillsynen ökar under 2026 till följd av ökade resurser avsätts för att följa upp tidigare avloppstillsyn samt till följd av prioriteringar i miljöbalksstrategin.

6.1 Skillnad mellan behov och resurser

Behovsutredningen visar att behovet av resurser i stort sett överensstämmer inför 2026. Den beräknade skillnaden mellan den tillgängliga tillgången på personal för tillsyn och kontroll inklusive nämndsekreterare och samordning och behovet är endast cirka 34 timmar.

Det är dock en beräknad överensstämmelse och sjukdom, vakanser, oplanerade förändringar och ärenden kan innebära att planerad tillsyn och kontroll inte kan genomföras som planerat. En omfördelning av resurser från livsmedelskontrollen till miljö- och hälsoskyddsområdet samt prioriteringen inom det brottsförebyggande arbetet har inneburit att fler miljö- och hälsoskyddsinspektörer har kunnat anställas vilket har lett till att den tidigare

resursbristen har kunnat åtgärdas. Inom livsmedelskontrollen säkras för närvarande resursbehovet genom en visstidsanställning på deltid.

Inför 2027 förväntas behovet att planering, samordning och utbildning öka inom främst miljö- och hälsoskyddsområdet och serveringstillståndsområdet till följd av nya regler och förändrade tillståndsprövning inom miljöområdet. Fler timmar kommer att behöva fördelas på miljö- och hälsoskyddsavdelningens samordnare från och med 2027 vilket kommer att innebära att tillgängliga resurser för tillsyn och kontroll kommer att minska med befintlig personal.